

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidákra küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre	18 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	30	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy hónap	1
Egy hónap	1	Egy nap	1

Egyes szám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONGVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hónapos pétt sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

„Nem halt meg . . . !“

Debreczen, szeptember. 9.

Könyvből olvastam, hogy választások alkalmával a láz tüzfolyamának kell átjárni a nemzetet, mert csak az elvek lázában megtisztult diadalmas akarat az igazi nemzeti akarat.

Szomorúan gondoltam az elcsigázott, nemzeti önérzetében megmetyelgett magyar népre és egy fájó meggyőződés kelt bennem: hogy a magyar talán nem is képes már e szent betegséget megkapni, hogy a magyar talán nem is tud már lázba esni elveitért küzdve.

Azán tegnap megadta a sors, hogy elszégyeneljem magamat a kishitiségért, megadta látnom a felséges tüzfolyamot, melyben sok ezren usztak boldogan s hogy rám bízták e felséges látomány megörökítését, toltam végtelen gyöngösége miatt megdöbbenek.

Minden magyar tudja a nagy igazságot, hogy e hazán kívül nincsen számunkra hely.

Más nemzet fia is szereti hazáját, hanem mégis úgy van az megteremtve, hogy ahol jó néki, hamar otthon találja magát. De mi magyarok úgy vagyunk teremtve, hogyha kihúzzák alólunk ezt a földet, melynek minden fűszála az ártatlanul kiontott vértengernek bosszuját lihegi, melynek minden halma, minden völgye, égbe nyúló szirtei, tengere dicsőségről, vértől piros ősi dicsőségről regél, ha kihúzzák alólunk ezt a darab földet, nyomorult földön futókká leszünk, kiknek nincs hazájuk s kik otthont teremteni nem tudnak sehol, kit gyűlöl e világon minden náció, kire kutyát uszítanak, ha koldulni megy, gunyos vigyorgással üzik el, ha munkát keres, kitől mint bélpoklostól utálattal fordulnak el a nemzetek, mert gyűlölük fajunkat, mert talán ma sem látnak mást bennünk, mint az isten ostorát, melynek rájuk mért ütéseit a századok hosszú sora sem feledteté velök.

És ha kutatunk a hatalmas erő után, mely ezer vész, ezer ellenség között egy ezredéven át tartott meg bennünket s mely egyedül képes fenn tartani továbbra is, megtaláljuk e hatalmas erőt abban, minek neve: soha

ki nem alvó nemzeti önérzése, nemzeti büszkeség!

Mondják, megvesztegetett bérenczek mondják, hogy a függetlenségi szóvirággal felesleges dolgokért küzdenek, hiszen önérzetünket, nemzeti büszkeségünket vannak, kik feltékenyen őrzik!

Ej, hát van abban a nemzetben önérzet, mely erejének, életrevalóságának tudatában járszalagon engedi magát vezetetni, mint tehetetlen báb, egy olyan náció által, melyet a világtörténelem a szakadatlan hitszegésnek bélyegéről ismer, van abban a nemzetben önérzet, a mely megelégsz olyan függetlenséggel, szabadsággal, a mi csak a papiroson van meg, valóságban pedig életének minden megnyilatkozása, ipara, kereskedelme, földművelése, katonasága, lelkiismerete idegen érdekek rabszolga jármában sinylődik, hát van-e önérzet egy ilyen nemzetben?!

Van e büszkeség abban a nemzetben, melynek legszentebb érzelmeit a sárba tiporhatják; melynek zászlóját, a háromszínű zászlót melynek becsületéért tenger vért ontottak az ösök, büntetlenül tépdesheti meg az oláh, melynek vértől szentelt hazájában szabadon csinál magának külön hazát a szláv, melynek hősiessen szerzett földjét büntetlen hanyavetiséggel mondja magáénak a szász, melynek becsületét naponként temetgeti az osztrák és a sirra helyez Henczi szobrokat, van-e büszkeség egy ilyen nemzetben?!

Nos, ennyire őrizték meg e nemzeti kincseket azok, kik úgy gyűlölnek a szóvirágot és pirulás nélkül hirdetik, hogy eredményeket értek el!

A mi lelkünk előtt meg tűzbetűkkel kiszégezve lebeghet a kérdés: van-e még joga élni e nemzetnek, van-e joga jövőt remélni magának, van-e igaz a mondásban: „Magyarország nem volt hanem lesz!” — vagy ez sem egyéb egy ideális lélek szörnyű szóvirágánál, van-e jogunk bizni, vagy csakugyan megértünk hát a leggyalázatosabb sorsra, a cifra rongyokkal takargatott rabszolgaságra?!

E szörnyű kérdésre adott választ tegnap H. Böszörmény és Debreczen népe. Nagyszerű válasz volt!

Száguldó paripákon mintha a ka-

czagányos ösök nyargaltak volna be falvakat, mezőket, városokat, felkorbácsolva tüzzszavakkal a szunnyadó népet: kelj föl, öltsd magadra ünnepi gunyádat s vigyed szeretetednek, lelkednek minden virágát azok elébe, kik veled éreznek, kiknek lelke lelkedhez dobban, kik szabadságod, függetlenség, boldogságod érdekében szállanak csatára! Kelj föl s mond e harcosoknak, ne csüggedjenek, mert a nép, Magyarország népe nem halt meg!

És a nép talpra állt. Ezernyi ezren férfiak, gyermekek, asszonyok és vének szemökben ugyanazon tüzzel, lelkökben ugyanazon érzellemmel isten szabad ege alatt adták meg a választ: hogy a nép még mindig a régi, hogy voltak bár s vannak, kik szeretnék, lelköket nem fogja a rozsdá, hogy összeroskadjak bár a teher alatt, nagyobb kin nekik országuk szégyene, hogy változni nem is fognak soha s hogy van erejük összetiporni azokat, kik őseiktől öröklött legdrágább kincseiket önérzetüket, becsületüket rabolja el tőlük. Szavuk eskü volt, a lég reszketett bele, beláthatatlan térségeken zászló erdő, szekér tábor, lovas legények százai a tanuk s pecsété hulló könyecseppek, mik az ősi tarlót perzselék.

Boross Lajos.

Pártunk tegnapi ünnepe.

Thaly Kálmán beszámolója, Bakonyi Samu programbeszède.

Örömmünnepe volt tegnap Debreczen város lakosságának, különösen e város függetlenségi polgárságának.

Diadaiünnepet ült e napon városunkban a szabadelvűség, a függetlenség. Debreczen város polgársága megmutatta, fényes bizonyítékát szolgáltatva, hogy nem halt ki szívéből a függetlenség diadalmas eszméje.

Bebizonyította ezt a beszámoló a programbeszédnél, mikor is ezren és ezren gyűltek egybe, hogy meghallgassák városunk nagynevű s dicső képviselőjének, dr. Thaly Kálmán orsz. képviselőnek beszámoló beszédét továbbá a II választókerület ifju, jelöltjének s a függetlenségi eszének tántoríthatlan harcosának, az ékesszavu dr. Bakonyi Samunak programbeszédét.

Tolluuknak ereje esekély ahoz, hogy leírhatók, de különben nem is lehetne leírni azt a lelkesedést, mi a városháza udvarán helyet foglaló ezer és ezer polgárt megszállta.

Leikesedünk mindnyájan, Thaly Kálmán beszámolója rövid, tartalmas s lelkesítő volt, gyújtó hatása volt Bakonyi Samu dr.

nek a pártnak igyekeztem mindig az Önök körében becsületes munkás híve lenni és megfogadtam Önöknek, hogy ennek a pártnak taborában fogok küzdeni életem fogytáig akkor is, ha az Önök ereje mélyen t. polgártársak az én igénytelenebb választókerületét magasztos elveinknek visszahódíthatja. (Éljen! Visszahódítjuk!)

Az en erőm igaz, gyöngé, de kipótolja azt az Önök testvéri összetartása s ezen kerület választási küzdelmeiben evitzedek óta párját nem találó lelkesedésöknek remlő tüze. A legnemesebb, reményteljes örömmel tölti el az én szívemet ennek látása, nem magamért, hanem immár az Önök akaratából velem összeforrott dicső ügyünk diadaláért. Ezért leszek én boldog, ha ez a forró vagyiai áhitott diadal bekövetkezik, de ha bekövetkezik, nem fogok rajta csodálkozni. Mert hiszen a kit csak ágyba nyugtató betegsége akadályozott a közöttünk való megjelenésben, függetlenségi küzdelmeink vezére, Kossuth Lajosnak édes fia, (szünni nem akaró éljenés!) a magyar nemzet atyjának lelketől lelkezett tüzelekkel égési szívünkbe elothatatlan lángbetűkkel a függetlenség evangéliumát, megmutatván nekünk az utat és az igazságot, hogy tudjuk keresni, merre vagyunk az élet, amely függetlenség és szabadság nélkül nincsen és nem található meg sehol. Hallottuk már Önök az ő tanításait, véssék azokat mélyen szívökbe és cselekedjenek azok szerint. Akkor a mi győzelmiünk sem fog elmaradni s kerületünk epp oly bevehetetlen vára lesz a haza függetlenségének, mint városunk első választókerülete, melynek nagyevű képviselője hazánk és a tudomány egyik büszkesége a függetlenség szent harszainak tanítómestere Dr. Thaly Kálmán (szünni nem akaró viharos éljenés) epp az imént számolt be választóimnak arról, hogy az a párt, amelynek zászlajára én is felesküdtém, a történelem által rótt nemzeti kötelességeket híven betöltötte. Tanúságot tehet Önök előtt arról pártunknak másik itt megjelent erős zászlótartója a nádudvari választókerület érdemeiben erős képviselője Papp Elek is. (Percezekig tartó zajos éljenés.)

Mikor ilyen támogatás segíti az Önök lelkes elhatározását, a diadalnak minden biztosítéka táplálja reménységünket.

A történelmet említettem s most is, hogy hazánk és nemzetünk életében a kétes jövődőlőitakaró kárpit előtt állunk, a sok bus emlék a sötét multba vezet vissza tekintetünk.

Még egy nemzedék nő fel s négy évszázad telik be azóta, hogy e honnak ősi atka, pártütés és meghasonlás idegen hatalmat ültetett Matyás trónjára, kinek egykor bus hadat nyögte Bécsnek büszke vára. Most immár azóta mind csakugyan busan nyögi Magyarország Bécsnek büszke várát. Mert aki tagadja, amitja talán magát is, de a nemzetet mindenestre, hogy Bécs az ur és Magyarország a szolga. Büszke Bécs parancsol és koldus Magyarország engedelmeskedik. (Ugy van! Igaz!) Így van ez ma is — ha az alkotmányosság formái szerint a szolga nemzet fényesebb ruhát kapott is — mint ahogy volt, nem ott megszakitással azóta mindig.

De a népek Istene szabadságra rendelte a magyart is. Különben rég az enyészlet lóhellenét boesátotta volna reá. De ő a nemzetek jóságos atyja, e helyett időről-időre éltető lelket küldött köze, prófétákat és harcos vezéreket, kik a szabadság porba ejtett lobogóját magasra emelve, a nemzeti függetlenség és lelki szabadság jogait zsarnok vértől pirosló karddal iltatták törvénybe.

De ha elmúlt a csaták zaja, el-

hangzott az eskü szava, írva a maradt a törvény, új erőre kapott a hatalom. És ismét szolga lett a szabad magyar nemzet. És jött végre a legendás, a szent kor, melynek dicső évszámát lobogónkra és lelkünkbe irtuk: Messiást küldött Isten ismét, kiből minden elődje egyesült, ki szabaddá tette e hazát, nemzetét a népet s két világnak ragyogó példája lett Magyarország. Hítségös, tulerő leigazott. Bujdosók nyomát megint csak hóval fujta be a tél. Vértanúink vére bosszuért kiáltott. Az elnyomót utólerő végezte s mikor vereségeit és veszteségeit tovább már nem viselhette, alkuba boesátkozott a nemzettel. És a nemzet? Elakudta legelőbe vágóbb jogait. A megriadt parancsoló pedig magához térve, terhesnek találta még ezt az alkut is és minduntalan igyekeztek is magát meg azon is tul tenni. (Igaz! Ugy van!) És ha ez nem mindig sikerül neki, csak azért van, mert a kinek az adott szó szentsége fölött örködni kell, a maga részéről legalább a nemzet által fejére tett koronához méltó becsülettel igyekezik az alkut megtartani. (Hosszas zajos éljenés.)

Hódolót jár ezért is, én azt jól tudom; törvény és szívem szerint meg is adom. De ha meggondolom, hogy hazám és nemzetem sorsa a véges emberi élet kerületében fizikai törvényeihez van kötve, és jövődőlőnek minden biztosítéka ezen senkinek sem megkezelhető, változhatatlan törvények rettegő érvényesülésével romba dőlhet: elfog a keserűség és kereselem az ösvényt, mely a legőstetebb sejtéseim kísértetei közül a szabadság világosságára vezessen.

És a történelem utmutatásánál megtelelem az ösvényt! Ugyanez az az ut ez, amelyen Boesky, Bethlen, Rakoczy és Kossuth haladt. Annak a pártnak az útja, mely négy száz esztendő óta örzi lelkében a függetlenség sokszor letipott, de mindig szent eszméjét, hogy ha majd az ihlett joslal szerint „megkondul az óraharang s a történelem számlapja a mutató nagyot szökken” az eszme megszallja az egész nemzet lelkét s e hazát ismét és minden időkre függetlenné tegye! (Szünni nem akaró viharos éljenés és taps.)

Az isteni gondviselés odazza el minél hosszabbra, de ha beáll a nagy válság, nem szabad bennünket készületlenül találnia. Ime hirdetem és vallom, hogy a nemzet elvész az én pártom nélkül és mert azt akarom, hogy örökké éljen: a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt serögében harczolok! (Hosszas zajos tetszés és éljenés.)

Ez ama történelmi párt, amely küzdelmeinek mindig egységes céljával tüzte ki a politikai és lelkiismereti szabadságot s az eszmék fejlődésével, a nemzet megnagyobbodásával a függetlenség vágyát mindig az általános emberi szabadság szükségével egyesítette. Ez a párt vallotta és hirdette, kérte és követelte mindig mindazt, amit a szabadság és szabadság neve alatt ösmer a politikai tudomány s a minek nevével Tisza Kálmántól kezdve Szell Kálmánig jobbjára valamennyi magyar kormány és pártja ezifra ezégérnek használva, sorba czimbóral és pactál mindazokkal, akik sem nem magyarok, sem nem szabadelvűek. (Igaz, igaz! Ugy van!) Önök nagyon jól tudják t. választók, hogy az u. n. kiegyezés után is, még abban a tisztább időben is, mikor a kormány-pártnak a vezérlő szelleme Deák Ferencz volt, a mi pártunkra hárult az a feladat, hogy a függetlenség követelményei mellett, a társadalmi szabadság, nemzeti egygyőlvadás legbiztosabb feltételeinek megvalósítását álhathatosan követelje. Pártunk ezt a feladatot hűséggel és nem lankadó kitarással teljesítette is mindaddig, míg a viszonyok kényserítő ereje a kormányra és pártjára nézve életkérdéssé nem tette az

általunk hirdetett elveknek megfelelő törvényhozási intézkedések kezdeményezését. És vajjon a bécsi és római nyomással és izgatással szemben ki mentette meg a szabadság ügyét? A mi pártunk volt az, t. választók, amely nélkül mind romba dőltek volna a liberális alkotások s duló hadat viselt volna a bécsi kéz állami függetlenségünknek még el nem alkudott maradványai ellen is. (Hosszas zajos tetszés és éljenés.) Pártunk felösmerte történelmi hivatását. Tudta nagyon jól, hogy a magyar állam életében az önállóság és belső szabadság elválaszthatatlanul egybe van forrva s hogy aki az egyik ellen vét, gyilkos kezét emel a másikra is. (Ugy van, igaz.)

Tudja ezt a mi pártunk ma is. És hitem szerint ma épp úgy, mint a multban a valódi szabadelvű politika hívei nem a neveszerint szabadelvű, hanem a függetlenségi és 48-as párt taborában vannak a magok helyén. (Zajos helyeslés.)

Avagy minden ekesszavu beszéddel szemben nem dötő bizonyítékot szolgáltat az a szomorú tény, hogy soha az egységes és szabad nemzeti fejlődés sötét ellenségei annyira hatalmasak nem voltak, mint éppen ma, mikor Szepsiben és Nagyváradon régi és új szabadelvűek egymással hajba kapva verik a mellüket, hogy melyik közülök a valódi szabadelvű. Meggyőződésem szerint az egyik épp oly kevéssé az mint a másik (igaz, ugy van!). Mert hirdessenek a szavak bármint az országszerte mutatkozó szomorú tények, hogy csak egy szerencsétlen jelenségre mutassak rá, azt bizonyítják, hogy míg az u. n. antiszemita Tisza kormány-pártjában születte és izmosodott, a vérvád rut meséje is a Tisza uralom alatt fenyegette hazánk nyugodalmat, most ismét a Szell Kálmán kormányzata alatt járja be a szerencsétlen félrevezetett népet. (Ugy van! Gyalázat!) Azt a kormányt és azt a pártot, amelynek nincs ereje vagy nincs akarata, hogy az efféle barbárságokkal szembe szálljon, én szabadelvű kormányának és szabadelvű pártnak el nem ismerhetem. (Felkiáltások: Nem is az.) És kérem is kell t. választók, Önök közül mindazokat, akikre azzal akarnak hatni, hogy a függetlenségi és 48-as párt győzelme e választókerületben a szabadelvűség bukása volna, hogy az ehhez hasonló kétségbeesett fogásokkal szemben hívják sorompóba az egyszerű tények összefüggését megítélő józan intelligenciájukat. (Helyeslés.)

Híszem már maga az a minden félremagyarázást kizáró és nevétségessé tevő világos factum, hogy a függetlenségi és 48-as párt e kerületben az én csekély személyemet jelölte ki bizalmának letéteményesül: megdönthetetlenül és országgra szóló bizonyossággal teszi kétségtelenné, hogy melyik pártban kell keresni és hol lehet megtalálni a fajra es felekezetre nem tekintő, igazi testvéri felfogást. (Percezekig tartó viharos éljenés és taps.)

És én azt hiszem, hogy minden ellenkező hivalkodás mellett is, a biztosságnak vajmi csekély érteke el abban a pártban, amelynek t. közlönye mindjárt az önök jelölése után t. polgártársaim, úgy állította oda az én esetleges megválasztásomat, mint a szabadelvűség bukását.

Hogyan hát én volnék a liberális alkotásnak az a hirdető ellensége, a ki mellett — furcsa támadás folytán kénytelen vagyok rá hivatkozni — e tisztos vén falak és ama terén odafönn, tehetek sokszoros tanúságot, hogy a szabadelvű vívmányoknak épen függetlenségi és 48-as pártállásomból kifolyólag mindenkoron igazlelkű közharczosa voltam (Igaz ugy van! Jól tudjuk! Hosszas, zajos éljenés!)

Természetes, hogy a helyzet ma kissé

megváltozott. Én és a párt a melyhez tartozni szerencsém van, megőriztük elvűségünket ezen a téren is minden ellenkező áramlattal szemben. míg az a párt, mely annak idején nagyrészt taktikai okokból programunknak u. n. egyházpolitikai részét magáévá tette, most egy, gyékényen árul azokkal, akik annak idején amaz alkotásoknak leghevesebb, legkonokabb ellenségei voltak.

Adja Isten, hogy ne bizonyuljon valósnak, de én úgy látom, hogy a különféle reakciós irányzatok táborában észlelhető nagy arányú mozgás veszedelmet fog előidézni, amelynek leküzdésére a szabadság minden barátjának sikra kell szallania. (Zajos tetszés és éljenzés.) A mi engem illet, legyenek róla meggyőződve tisztelt választók, hogyha az önök kezéből a képviselői megbízást elnyerem sikerülne, mint a függetlenség és 48-as párt megingathatatlanságát, mint ahogy azt igénytelen működésében eddig is cselekedtem, egész lelkesemmel és odaadó munkássággal, a magyar nemzet világtörténelmi hívatásával egyedül megévező felvilágosodás és jogegyenlőség, haladás és emberszeretel művein dolgozom minden taktikázás, minden megalkuvás nélkül. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

Eppen azért, mert így érzek és így gondolkodom: kötelességemnek tartom, hogy elmondjam igénytelen nézetem a közeljövő egy némely olyan kérdéséről, a melyeknek megoldását szerintem a törvényhozás sok időre amugysem halaszthatja. (Halljuk!)

Ilyen az 1848. XX. t. cz. végrehajtása, amely meggyőződés szerint a különböző felekezetek közötti áldatlan sürölődés megszüntetésére egyedül alkalmas mód. A bevett vallásfelekezetek rendszere legalább ezek között a teljes viszonyosságot és egyenlőséget követelne. Hogy ennek a törvénybe iktatott elve közjogi tekintetben mennyire nincs megvalósítva, azt önök előtt bővebben alig kell fejtegetnem — s elég ha a helyzet megvilágítása céljából egyszerűen utalok arra a megalázó tényre, hogy míg az egyik egyháznak a főpapjai a törvényhozásnak valamennyien tagjai, addig a többi felekezetet egyházi és világi fejei vagy egyáltalán nem vagy csak korlátozott számban foglalhatnak helyet a nemzet főrendei között.

Mindenféle katonai és más állami természetű ünnepélyesség egyetlen egy vallásfelekezetet egyházi jellegű ölti magára. (Igaz, Ugy van!)

Mindehhez járul még az anyagi egyenlőtlenség, melynek bajait a szűkmarokkal mérő és rosszul végre ajtott congrua-törvény alig enyhítette. (Felkiáltások: Koldus alalmazsa!)

Mint hogy pedig nemzetünk és különösen a nép a vallási élet jótéteményeit nem nélkülözheti, az államnak kötelessége arról gondoskodni, hogy a felekezetek anyagilag is olyan helyzetbe jussanak, amelyben feladataiknak sikeresen megfelelhessenek, s véget érjen közöttük egyuttal minden lealázó különbség ama legdicsebb kor egyik legsarkalatosabb törvényének megvalósításával. (Viharos éljenzés.)

Hogy ezen megoldástól a nemzetnek csak megerősödését várhatjuk, bizonyításra épp oly kevésbé szorul, mint ahogyan nyilvánvaló, hogy a megszegyenítő tapasztalatok egész sorozata fenyegeti a nemzeti egység megeremtésére irányuló törekvéseinket. A nemzetiségi törvény sarkalatos hiányai, közigazgatásunk, a nemzeti szempontok iránti teljes sérteklensége, a kormány politikájának örökös kaczerkodása és alkudozása nagyra nevelték nemzetünk belső ellenségeinek vakmerőségét. És hogyha a bajt nem akarjuk immár veszedelemmé fokozni, az új törvényhozás szorgos kötelessége lesz, a nemzetiségi tör-

vény olyan irányu módosítása, mely a multban tapasztalt — testvérgyilkos tusákat kizárja, s a jelenben fenyegető helyzet kör-ságát megorvosolja.

És bár a helyes nemzetiségi politikával derekasan elkéstem, jobb mégis mielőbb hozzáfogni, mert behunytt szemmel és ölbetett kézzel a nemzet ellenségeinek aknamunkáját tovább nem nézhetjük. Nekünk nincs kire számítanunk, segítséget sehonnan sem várhatunk s itt az ideje, hogy minden kivel megértessük, hogy a magyar nemzet ellen saját hazájában büntetlenül bujtogatni tovább nem lehet. (Hosszas zajos éljenzés.)

Mindez pedi csak azért volt eddig is lehetséges, mert egész politikánkban hiányzik a nemzeti erő és önérték (Igaz, ugy van!) Állam berendezésünk olyan, hogy egyszerűen kihagytuk belőle azt a szövet, a mely minden más nemzetnek gerince, büszkesége, erejének foglalatja: **n i n e s ö n á l l ó h a d s e r e g ű n k.**

Sőt azt az intézményt, melyet vérkeresetségekben nyert dicső névvel honvédségnek neveztünk el, melyben minden magyar ember aspiratiója a jövőre független magyar hadserég magvát látja, rendszeres, tervszerű munkával olvasztgatják a közönség mondott valójában, azonban csak a régi osztrák armádia hagyományait tisztelő s a nemzeti érzés által jobbra érintetlenül hagyott hadseregbe, hol a magyar ember egy magyar szóért börtönbe vetik és vasra verik, melynek ifjúsága elé követendő példa gyanánt a gyászos emlékü Hentzi szegényoszlopát állítják. (Gyalázat!) És ennek a nyelvében, érzésében idegennek nevelt hadseregnek hozza a mi elviselhetetlen terhek alatt roskadozó népünk áldozatul betevő falatját, fiatalságának erejét, virágát! (Ugy van! Igaz!)

Mindezt és mindent föl kell áldoznunk annak a Moloknak sok jó magyar vérrel épített oltárán melyet nagyhatalmi állásnak nevez a jámbor osztrák diplomácia.

A szomorú igazság pedig csak az, hogy ha komolyan szólhatunk nagyhatalmi állásról, az csak osztrák nagyhatalom, mert az ezerszintű magyar nemzet államiségének jellege a maiközös külképviseletben ugyan sehol ki nem domborodik s a külföld alig tudja, hogy egyik másik követség nemcsak az osztrák császárt, de a magyar királyt is képviseli.

Azért követeli a függetlenségi és 48-as párt nemcsak az önálló nemzeti hadsereget de az önálló külképviseletet is, mert a Metternichék hagyományain előző ugynevezett közös diplomácia nem képes megvédeni a magyar nemzetnek sem politikai, sem gazdasági érdekeit. (Ugy van! Ugy van!) Csak a nagy port felvert új nemzeti vámtarifa ügyére kell rámutatnunk, melyről még nem tudjuk, hogy fenyegető kísérlet marad-e, hogy minden elfogulatlan magyar gazda belassa, micsoda védelmet várhatna ettől az így szervezett nagyhatalmi állástól életbevágó érdekei. (Igaz! Belátjuk.)

Ime t. választó polgártársaim a végső romlást hozza reánk a jogfeladás e sorvasztó rendszere nemcsak közjogi helyzetünk, de gazdasági életünk nyomorúságában is. Oda vagyunk lánczolva a mieinkkel homlok egyenest ellenkező érdekekhez és míg az uralkodótöbbséggyengeségünkkel mentegeti, hogy a saját lábunkon járni nem enged, egyben mindjárt az erősebb igájába hajt bennünket, minduntalan elszalaszta és ékes formulákkal kijátszva a törvény által biztosított legkedvezőbb alkalmakat a gazdasági önállóság megvalósítására.

De innen is, onnan is halljuk már a megindult választási harc zivajában, hogy a kormánypárt jelöltjei az önálló vámterület mellett nyilatkoznak. Nem volna e nyi-

latkozatok őszinteségében semmi jogunk kértelkedni, ha közelebből éppen minket debreczeni választókat is nem ért volna többszörös kiábrándulás. Nekünk is megígérték az önálló vámterületet, de csak annyit tudunk, hogy sikra érte csupán az elvűség classicus példaképe az I. vál. kerület nagy érdemű képviselője szállt. (Hosszas zajos éljenzés.)

Avagy emlékezzünk vissza a most be-rekesztett országgyűlés választási küzdelmeire. Országszerte hangzottak fel a tiltakozó kormánypárti beszédek a közösügyes kiadások quótájának minden legkisebb emelése ellen. A quótát bizony tisztességesen emelték és ugyan ki hallotta Önök közül t. választók, melyk kormánypárti dalia váltotta be ígértét? Az új szabadelvű párt egyik vezéralakja bölcs és igaz könyvet is irt róla. A régiekkel való egyesülés örömmámorában bezzeg félre állott ő is. De persze mi esepeljük a szalmát, mi dolgozunk frázisokkal s ha egyebet nem, Magyarország gazdasági önállóságát majd azok fogják megteremteni, a kiknek választáskor mindent szabad megígérni, de a kiknek mikor döntésre kerül a sor, mukkanni sem szabad! (Hosszantartó zajos derűtlenség.)

A függetlenségi és 48-as párt pedi nem tért még el a maga programjától soha. Követeljük az önálló nemzeti bankot és önálló vámterületet, mert ha nemzetünk élni akar, nem foszthatja meg magát létének leg-
elemibb feltételeitől (Zajos helyeslés.) Ha igaz az, hogy a többség nem elvi ellensége az önálló gazdasági berendezésnek, ha amint minapi beszámolójában Tisza Kálmán is elismerte, hogy mezőgazdaságunk bizonyos átmeneti nehézségek leküzdése után, az önálló vámterülettel csak előnyöket várhat s hogy a bécsi tulkövetelések fentartása esetén, szerinte is csakugyan az önálló vámterület felállításához kell fogunk s mikor látjuk, hogy Ausztria nemcsak hogy a tulkövetelésekhez ragaszkodik, de azokat minduntalan még tokozza is: akkor valóban érhetetlen volna a gazdasági közösséghez való konok ragaszkodás, ha nem látnók, hogy egyrészt az osztrák követeléseket a többséghez tartozó állam-ferfiaink tulságosoknak találni ugyan sohasem fogják; másrészt azonban mindannyiszor a mikor csak az előnyöknek ezek szerint elősmert megoldásra a kedvező alkalom elérkezik: politikai okok gátolják a gazdasági boldogulás útjára lérest.

Hogy minő politikai okok? A mindig titkolt, de mindig élő mindig pusztító bécsi politika, a mely minden téren elfojtja szabad lélekzetünket. (Éljenzés és taps.) Bécsben attól félnek, hogy a gazdasági szétválást nyomon követi az államjogi függetlenség s ezért kell nekünk minden szétválasztási ígért mellett is ellentétes érdekektől való anyagi függésben szenvednünk mindaddig, míg vagy a nemzet belátása, vagy a történelem soha nem hibázó logikája az ország sorsának intézését partunk kezébe nem adja. (Felkiáltások: Adja Isten minél előbb!)

De addig is, míg az idők eme teljesége egyik vagy másik úton, de mindenesetre szükségkép bekövetkezik: kötelességünk minden erőnket arra fordítani, hogy mindaz a mi a messzeérő bécsi kéz erejét növelni, a nemzet ellenálló képességét csökkenteni alkalmas, elkerülhető legyen. Így a jövő országgyűlésen kétségtelenül sorra kerülnek a közgazgatás reformára vonatkozó javaslatok. Hogy ezek irányeszméje az u. n. államosítás, azt az eddigi rokontárgy törvényhozási intézkedésekből is megérthettük.

Hogy közigazgatásunk mai rendszere rosz és tarthatatlan, az elfogulatlan embernek vita tárgyává tenni nem lehet. De hogy leg-

súlyosabb nyomorúságai a mostani rendszer atyjától Tisza Kálmántól származnak, a ki a történelmi fejlődést önkormányzatunkat a központi hatalom és párturalom eszközeivel megromtotta, ahhoz ismét nem, ferkötség. A közigazgatás reformjának tehát a municipiumok ezen körös elváltozásának gyógyítását kell legfőbb feladatukul kitűzni, hogy az alkotmány régi kipróbált bástyái újra szilárdan megvédelmezzék az annyiszor megtámadott közszabadságot. Hiszen a mi sajátos és szerencsétlen államjogi helyzetünkben a vármegyei és városi törvényhatóságok, a nemzeti ellenállásnak is szervei, a melyeket gyöngíteni csak annyi, mint Bécsot erősíteni. (Ugy van! Igaz!) Jussan csak eszébe a nevével hivatkozó szabadelvűpártnak, mekkora sulya volt a törvényhatóságok manifestációjára való hivatkozásnak! Ne adja az Ég, de jöhet idő, mikor a nemzet ereje a osekvesben vagy a passzivitásban ismét csak a vármegye és a város gyűléstermébe fog otthonra találni.

Mi tehát barátai vagyunk a közigazgatás javításának, de ellene vagyunk az ugynevezett államosításnak, mert meggyőződésünk szerint lehet jó közigazgatást teremteni választott tisztviselőkkel és lehet — a mint szomorú tapasztalatok igazolják, kinevezett hivatalnokokkal is a legrosszabb adminisztráció átkát reánk zúdítani.

Hogy a tervezett választásokban mi szerep vár a városokra, mindeddig nem tudhatjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy a nemzet jövője elválaszthatatlanul egybe van kötve a városok fejlődésével s éppen azért ag ódó figyelemmel kell kísérnünk mindazon momentumokat, melyek a városok belső igazgatására vonatkozólag fölmerülnek, amennyiben a városok autonómáját a mainál sokkal szélesebb alpra kell fektetnünk. (Helyeslés.)

És nem szólva most tovább az általános szempontokról: meggyőződésem szerint a képviselőnek soha sem szabad szem elől téveszteni a saját városa különösebb viszonyait, lakosságának érdekeit, a melyeknek előmozdításában buzgósággal eljárni nem kevésbé képviselői kötelességei közé tartozik. E tekintetben is fényes példa áll előtttem az I. kerület fardhatatlan, nagynevű képviselője személyében [Zajos éljenzés], a kiről hálás szívvel ismeri el a város minden lakója, a kit jó sorsa valaha hozzá vezetett, hogy képviselői állásában soha sem a kényelmet, hanem mindig csak polgártársai közjárt és egyéni boldogulásának előmozdítását kereste. (Igaz! Éljen Thaly Kálmán!)

Ha azt mondom, hogy ilyen példákat kívánok szem előtt tartani, csak az igazi népképviselő kötelességeinek teljesítését ígérem.

A nép jogai nálunk amugy is túlságosan kevés méltatásban részesülnek. Meggyőződésem szerint pedig a jövő törvényhozásoknak előbb-utóbb foglalkozniuk kell szokkal a kérdésekkel, amelyek kedvező megoldásától függ a szélesebb néprétegeknek az alkotmány sánczaiba való befogadása. Ezen kérdések sorában első helyen áll előttünk a választási törvénynek a választói jogosultság kiterjesztésével való módosítása. (Zajos helyeslés.)

És ez t. polgártársaim, szoros összefüggésben áll a tiszta választások kérdésével. Mert hiszen minél több a választó, annál nehezebb a hivatalos nyomással való megfélemlítés és annál kevésbé lehetséges a még ennél is gyalázatosabb vesztegetés.

Mert fájdalom, van még sok választókerület, a hol vagy egyik vagy másik tiltott tényczó segítségével a választók valódi akaratát meghamisítják.

Boldognak vallom magamat, szeretett

polgártársak, hogy mint az Önök jelöltje, büszkén láthatom, hogy az Önök elvszilárd-sága és elhatározásuk ereje semmi nyomásnak nem enged, sőt ellenkezőleg annyira át vannak hatva a győzelem vágyától, hogy lelkesedések tüze új meg új híveket vonz táborunkba. (Hosszantartó, zajos éljenzés.)

Az előttünk álló nagy mérközésben szükségünk van e lelkesedésre, nekem is Önöknek is. Mert én is, Önök is erőt merítünk belőle, mely megacélozza karjainkat, hogy védőleg ölelhessük magunkhoz mindazokat, a kiket a megfélemlítés vagy más kísértés netalán megingatna, egyben azonban, ha kell lesujthassuk azokat, akik törvénytelen eszközökkel, hivatali állásuk befolyását használják ki egy-egy szavazat kierőszakolására. (Taps és éljenzés.)

Nem terhelem tovább ugy is nagyon igénybe vett szíves türelmüket. (Halljuk! Halljuk!) Mellözöm ezuttal azokat a kérdéseket, melyek egy rövid programbeszéd keretében mind bele nem férhetnek. De ezekre nézve is ígérem, hogy megoldásukban kizárólag a függetlenségi és 48-as párt elvei által vezetetem magam.

Igyekeztem Önök előtt t. választók bebizonyítani, hogy a nemzet boldogulását ma és mindenkor, csak a függetlenségi és 48-as párt erősödésétől várhatja. Az Önök dolga most már felni az elmondottak fölött. Mérjek össze nyugodtan a hallottakat eddigi csekély közmunkásságonnal és ha ugy találják, hogy nem eselekedtem eddig sem másképp, mint a hogyan most beszéltem, higgyék el nekem, tetteim ezental sem fogjak meghazudtolni szavaimat. (Sokáig tartó éljenzés és taps.)

És ha most is azt hiszik, hogy bizodalomukra nem vagyok teljesen érdemtelen, rendelkezzenek velem, én kész vagyok Önökkel harezba szállni, és nem törődve az ellenséges tüzzel, haladni a megtalált ösvényen, melynek végén hívólag int a győzelem pálmája. Tudom én azt, hogy utunk ninesen rózsákkal behintve, de tudom azt is, hogy Önök tisztelt választók el vannak tökélye, hogy tömött sorakkal e kerületből végre ismét és végkép kiszorítják az ellenfelet. (Élvagyunk! Megtesszük!)

Guny és kicsinylés az ő esatakiáltások, a miénk pedig a szeretet ő irántok is, hiszen egy ódes anyának magyar hazánknak vagyunk gyermekei mi is, a kik most egy szívvel lélekkel kiáltjuk: Éljen a független, önálló Magyarország! Éljen az egységes, erős, szabad magyar nemzet! (Viharos, szünni nem akaró éljenzés, percekig tartó taps. Szónokot minden oldalról üdvözlék.)

Percek teltek el, míg végre megjelenhetett a pódiumon Thaly Kálmán, ki az országos függetlenségi és 48-as párt s Kossuth Ferencz nevében — ki különben ideküldött sürgönyében értesíti a választókat, hogy a legmelegebben szíve mélyéből támogatja Bakonyi jelölését — lelkesítő meleg szavakkal ajánlotta Bakonyi Samut.

Az előző jelenetek megismétlődtek: nem akart végeszakadni Bakonyi éltetésének.

Halljuk Papp Eleket! — hangzott fel egyszerre minden oldalról.

Papp Elek engedett s gyönyörű, hazafias buzdító beszédet mondott. A beszédet holnap számunkban közöljük.

Kovács József pártelnök bezárta ezután a gyűlést. Azokat a jeleneteket mik előfordultak, leírni lehetetlen. Thalyt, Bakonyit, Papp Eleket a lelkesült polgárság vállaira emelte, éljenzte.

Nehezen juthattak csak haza, Thaly is, Bakonyi is, de még a késő esteli órákban is lehetett hallani az utczákon: — Éljen Dr. Bakonyi Samu!

Este az „Angol királynő” udvarkertjébe 300 terítékű társas-vaesora volt.

Benedek János programbeszéde.

— A bősörményi diadal ut. —

Debreczen, 1901. szept. 9.

Nem régiben egyik kormánypárti lap, látva, hogy az országos függetlenségi párt vidéken megjelenő vezéreit a nép mily kitörő örömmel fogadja, hogy egy, egy ilyen „korte: ut” mindmennyi diadalmenet, keservesen panaszkodik, hogy milyen kár hogy Széll Kálmán, vagy Podmaniczky nem indulhatnak hasonló utra.

Igazán kár. Legalább személyesen győződhethének meg róla mennyire távol áll a nép szíve tőlük, s mennyi silány eszközre van szükségök, hogy helyen, helyen ezt a szívet a maguk részére megvásárolják.

Mert ez a nép megbámulhatja a rangot, csoportosulhat nagy tömegben valami országos ember kocsija köré, de diadalmenetet, melyben a szív lázong, a szem ég, s az ajak indulatok árjától reszket nem rendez ez az áldott nép másnak, mint a kinek szíve szívéhez dobban, ki érzi fájdalmát, örömet s vele együtt sir együtt örül, kinek minden gondolata a nép gondolata, boldogsága a nép boldogsága, ki a nép szívet nem lopja meg, de odaadja néki a magáét is, kinek kezét reszkető örömmel szorítja meg a nép, nem a rangjaért, nem a hirért hanem mert tudjahogy az a kéz az ő boldogságán dolgozik.

Ilyen diadalmenetben volt részök tegnap az országos függetlenségi párt két ősz bajnokának Thaly Kálmánnak és Papp Eleknek és a bősörményi kerület lángszavu, lánglelkű képviselőjelöltjének Dr. Benedek Jánosnak.

Az országos függetlenségi párt megbízottai Thaly Kálmán és Papp Elek kísérv a bősörményi választókerület függetlenségi képviselő jelöltjétől Dr. Benedek Jánostól s a debreczeni függetlenségi párt több jeles tagjától tegnap reggel 8 órakor kocsikon indult át Debreczenből Bősörmény felé, hogy jelen legyenek Dr. Benedek János programbeszédének megtartásán.

Már ez a menet is impozáns volt.

Elöl Szöllösi Rezső fődbirtokos gyönyörű, nemzeti színű kokárdákkal díszített ötös fogatán vonult az országos függetlenségi párt alelnöke, az öszfűrtű, de lánglelkű, pezsgő vérű törhetetlen kurucz: Thaly Kálmán Benedek Jánossal. Utánok Papp Elek dr. Bakonyi Samuval és a debreczeni függetlenségi párt számos tagjainak hosszú kocsióra.

Bősörmény fele utján az ugynevezett mély völgyben bősörményi

lovaslegények csatlakoztak a menet-hez, a melynek szemei elé a mint ki-értek a völgyből felséges, tollal le nem írható, szóval le nem rajzolható látvány tárult.

Künn a határban, messze a várostól beláthatatlan területen zászlókkal diszitett szekértábor, a lovas legények tömör, végnélküli sora az őszi tarlót ellepő színes ezernyi ember tömeg rivalgó lelkesedéssel, kendő, kalap lenggetéssel állította meg a menetet.

S ó v á g ó Gábor a bőszi örményi függetlenségi párt elnöke üdvözölte az érkezőket. Thaly Kálmán válaszolt rá s beszéde a mint végig tekintett a tündérmesébe illő fenséges képen, elérzékenyült s hangjának reszketegsége tenger sok beszédnél jobban igazolta, hogy népével, melynek hatalmas erejét, minden percét, tudását, lelkét szentelte, a népével meg vsn elégedve, meg találta benne azt a lelket, amely benne is él és nem sajnálja, hogy ilyen népert szentelte életét.

Aztán megindult a menet a város felé. Ki a közepén volt, nem látta a végét, nem az elejét. Csak száguldó lovas századokat, uszó szekértengert, lengő lobogókat látott s hallhatta szívének hangos dobogását . . .

Megis irigyelték e mesés szépséget a kormánypártiak s megkísérelték a tenger zugását karvaj károgással tullicizálni.

De meg adták az árát csunya munkájuknak, a közvélemény mondott feleltetés mig B e n e d e k János csengő hangja, hatalmas, népboldogító eszméiket is jobbik eszökre téríté s figyelni készteté, büntetésül még P a p Elek országos képviselőnek maró, de megérdemlett gunynyilat is zsebrerakhatták, a minthogy zsebre is rakták két színű tollaikkal együtt.

Részletes tudósításunk a napról a következő :

A fogadtatás.

A bőszi örményi határban, távol a várostól zászló erdő között a fogadásra kivonult tengeri nép élén Sóvágó Gábor fogadta az országos függ. párt kiküldöttét s Benedek János képv. jelöltet a következő lelkes szavakkal :

Sóvágó Gábor: Mélyen t. Uraim! Igen t. elvtársak!

Itt az Isten szabad ege alatt, a hajduság vezér városának dus termő földjén, az Alföld e legmagasabb helyén szívem egész melegével üdvözlöm országos pártunk díszét, büszkeségét és alelnökét Dr. Thaly Kálmánt. (Lelkes éljenzés.) Üdvözlöm továbbá pártunk egyik jeles, kiváló alakját, a nádudvari választó kerület tipikus magyar képviselőjét P a p Elek urat. (Lelkes éljenzés.) Üdvözlöm továbbá debreczeni szeretett elvtársainkat, üdvözlöm a mi szeretett képviselő jelöltünket **Dr. Benedek János** urat. (Hosszan tartó viharos éljenzés.) (Éljen Benedek János!)

Szívem mélyéből kívánom, hogy azon rövid idő alatt, a melyet nálunk töltenek, otthonosan, kelleimesen találják magukat. Isten hozta mindnyájukat! Éljen Thaly Kál-

mán! (Éljenzés) Éljen Bakonyi Samu! (Éljenzés.) Éljen a független Magyarország! (Lelkes éljenzés.) Éljen Kossuth Ferenc! (Lelkes éljenzés.) Éljen a mi szeretett jelöltünk Dr. Benedek János! (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.)

Erre válaszolt:

Dr. Thaly Kálmán:

Igen t. pártelnök ur, mélyen t. elvtársak! Nagy örömmel jöttem én részemről, úgy is mint a függetlenségi párt másod elnöke, mint kiküldött, mint a fájdalom, beteggyáiban fekvő Kossuth Ferenc helyettese, a ki azonban a hajduság lelkes népének általam hazafias legmelegebb öszinte üdvözlését küldi. (Éljenzés.)

Örömmel jöttem mondom magam is, úgy is, mint a Rákóczy korszak eme dicső szabadságharc történetirója. A Rákóczy és a Kossuth hű népeik Magyarország virágához a nemes hajdusághoz (éljenzés) és a nemes hajduság főhelyébe Bőszi örmény városába örömmel jövök én. Lelkemnek gyönyörűsége telik a magyar nép ezen virágának látásában, köszönöm az „Isten hozottat“. Esméinket, elveinket kifejtjük majd oda benn az önk nemes városában. Köszönjük önöknek a szíves látást, fogadtatást. Maradjanak meg továbbra is az elveknél azon az utján, a melyen elindultak, legyenek méltó utódai elődeiknek, hiszen a függetlenség elveinek harszói voltak a hajduk mindíg. Magyarország szabadsága, függetlensége és népének boldogságán munkálkodó harszosok vagyunk mi is, harszói vagyunk annak a függetlenségi eszmének, a melynek küzdelmeiben, harszaiban öszültem meg én is hála Istennek becsülettel. (Lelkes éljenzés.)

Legfőbb jutalmamat lelem a magyar nép szeretetében és lelem a hajduság nemes, drága, hajdan híres, most is vitéz népe ezen lelkes fogadtatásában a melyben minket részesítettek. (Lelkes éljenzés. Éljen Thaly Kálmán.)

Mi kifejtendjük oda benn elveinket, a mikor mindnyájuk szeretett elvtársát képviselő-jelöltünket Dr. Benedek Jánost (Hosszan tartó lelkes éljenzés) is lesz szerencsénk hallani. (Percekig tartó éljenzés. Éljen Dr. Benedek János a mi képviselő jelöltünk! A menet megindul.)

A városba érve a menetet, a vendégek Sóvágó Gábor vendégszerető házához mentek, hol a ház urnöje, a páratlanul lelkes honleány dus asztallal várta az érkezőket. Rövid étkezés után a piacra vonultak, hol az ezrekre menő áradatban alig tudtak az emelvényhez jutni.

Ekkor történt, hogy a felbízott néhány kormánypárti ember ittas fővel zajongani kezdett s nem akarták szóhoz engedni a képviselőket. A vendégjogról és tisztességről megfélekezett embereket azonban hamar eszökre térítették s nem zavarta tovább az ünnepély fenséges szépségét semmi sem. Elsőnek S ó v á g ó Gábor beszélt.

Sóvágó Gábor megnyitó beszéde.

Mélyen t. polgártársak! (Halljuk! Halljuk!) A hajdu-bőszi örményi függetlenségi és 48-as párt képviselő-jelöltje Dr. Benedek János ur (Éljenzés) ez alkalommal tartja programmbeszédét. Ez ünnepélyes alkalomra körünkbe szándékozott jönni pártunk lelkes, fáradhatatlan vezére Kossuth Ferenc ur is. (Éljenzés.) Betegsége azonban megakadályozta, hogy körünkben megjelenhesen. A midőn ezt fájdalommal jelentem, más oldalról örömmel adok kitejezést, hogy mindnyájunkat lelkesíteni, pártunk zászlaját diadalra vinni segíteni eljöttek Dr. Thaly Kálmán. (Éljenzés.) Ide jött továbbá Nádudvari lelkes képviselője Papp Elek ur is. (Éljenzés.) Midőn őket nemcsak a magam, ha-

nem az önk nevében is szívem egész melegével üdvözlöm, kívánom, hogy az isteni gondviselés Thaly Kálmánt és Papp Elekot nagyon sokáig hazánk és nemzetünk dicsőségére tartsa meg. (Éljenzés.) Üdvözlöm továbbá az igen t. elvtársakat, üdvözlöm pártunk képviselő-jelöltjét Dr. Benedek Jánost! (Hosszan tartó éljenzés.) Éljen Benedek János képviselőnk! (Lelkes éljenzés.) És üdvözlöm önöket igen t. polgártársaim, kik ily szép számmal, nagyszámmal megjelentek, fogadják érte legszívesebb köszönetemet és most az ünnepélyt megnyitom. Megnyitom azzal a jókívánsággal, hogy az isteni gondviselés minél hamarabb adja meg nekünk az önálló független Magyarországot. És most kérem dr. Benedek János urat, legyen szíves programmbeszédjét megtartani, önöket pedig felkérem, hogy az itt elmondandó beszédek békés szívvvel, lelkesedéssel hallgassák meg és annak a hatása alatt menjenek a választási küzdelmekbe, a mi a magyarnak legszentebb, legfényesebb joga. (Hosszan tartó éljenzés.)

Azután Thaly Kálmán lépett előtérbe s megtartotta a következő beszédet:

Thaly Kálmán beszéde.

Igen tisztelt választó közönség!

Miután — fájdalom — vannak olyanok, akik nem tisztelve a polgárjogot, és nem tisztelve a vendégjogot a mi gyülekezetünket folytonos közbekiáltásokkal zavarják, nem akarom hosszasan igénybe venni a tisztelt polgárok figyelmét, hanem csak jelentem, csak átadom a halhatatlan Kossuth Lajos fiának, Kossuth Ferencnek (lelkes éljenzés), országos pártelnökünknek üdvözlését a bőszi örményi választó, független polgárok részére. Őtet — fájdalom — a betegség tartja távol, ágyban fekvő beteggyáiban is buzdítva az ország független választó közönségét, s engem, mint a párt másod elnökét küldött maga helyett. (Lelkes éljenzés) Ugyis, mint Debreczen város első kerületének Isten kegyelméből 20 esztendeje, képviselőjét, hogy a Debreczennel szomszédos hajdakerület fővárosának független polgárai előtt, a független és 48-as zászló mellett szónokoljak.

Boeskey népe, Rákóczy és Kossuth népe a magyar hajduság színe-java virága a magyarságnak, tehát ha valahol, úgy a hajdu nép ezen szabad városában jogos helye van a függetlenségi lobogónak, amint-hogy legutóbb is függetlenségi képviselőjük volt Önöknek.

Én tehát az ösök erényeire figyelmeztetem Önöket, igaz magyarságukat, porban nyugvó vitéz, hajdu őseik szabadságszeretetét, hazaszeretetét emlékeztükbe hozva, a magam nevében is, a Kossuth Ferenc nevében is, kérve kérem Önöket, hogy maradjanak, legyenek hűk a függetlenségi lobogóhoz és a pártok nehéz küzdelmeiben ne hajoljanak meg valami kortesfogások, csábítások, ígéretek előtt. Mert hiszen a magyar ember, a magyar független ember olyan, mint az erős tölgyfa, a mely a viharok közt sem hajlik meg. Őseinktől pénz- és véráldozatot kívánt a nemzet, mi tőlünk csak az igaz becsületes elvek nyilatkozatát kívánja, hogy hivek legyenek Önök őseik zászlójához, őseik elveihez (Élénk éljenzés.)

A magyar függetlenségi zászlót Boeskey emelte fel, azután a Rákóczyak s később Kossuth lobogtatták Kossuth Lajos vezérlete alatt állunk és a mi, Debreczenben régóta ismert elvtársunk, a ki ezen városban járta ismert elvtársunk, a ki ezen városban járta iskoláit, a kit nagyon jól ismerem én is, tudom, hogy az elvek szolgálatában nőtt fel a fiatal Dr. Benedek János. (Éljenzés) Fialalabb erökre pedig nagy szüksége van az országos pártunk, — mondom, Dr. Benedek János

emelte fel Hajdu-Böszörményben a függetlenségi zászlót. (Hosszantartó eljenzés.) Mikor mi, kik az elvek becsületes szolgálatában öszültünk meg, kidőlünk, a fiatalabbak erőteljes kezeibe kell adnunk tovább viseletre és győzelemre juttatásra a függetlenség sok vérrel, de sok diadallal is megkoszorozott lobogóját. En tehát a függetlenségi elvekhez való hagyományos hűségemre intem, az ősök példájára, a Boeckay, Rákóczy, Kossuth Lajos nevére kérem Önöket, hogy álljanak mihozzánk és segítsék Benedek János neve alatt diadalra juttatni a függetlenségi zászlót Böszörmény városában.

Most pedig átadom a szót az én fiatal barátomnak, az Önök jelöltjének. Dr. Benedek Jánosnak. (Perczekig tartó lelkes eljenzés és taps. Felkiáltások: Éljen Thaly Kálmán. Éljen Benedek János.)

Dr. Benedek János program beszéde.

Milyen tisztelt választó polgárok! Szeretett hajdutestvémek! (Halljuk, halljuk!) Aldom az istenemet, ki megengedte érnem ezt a pillanatot: eddigi egész életemnek öröme és büszkeségemmel teljes legszebb pillanatát. Mert öröm és büszkeség tölti el az én lelkemet, midőn úgy jelenhetek meg a magyar hazaszeretet és függetlenség ezen ősrégi sziklavarában, a történelmi nevezetességű Hajdukerület egykori székhelyén s az én gyermek- és tanuló korom kedves emlékü bölcsejében: mint Boeckai népének, a h.-b.-szörményi függetlenségi és 48-as pártunk egyetértő bizalommal kikiáltott képviselő-jelöltje. (Hosszas eljenzés.)

Borongós körülünk az őszi láthatár s én mégis úgy érzem, mintha forró nyári nap melegítene szívemet: forró napnál egézőbben hevíti azt az Önök testvéri szeretetének s előlegezett bizalmának felém önző kisérgáza.

Fogadják ezért szívem leghálásabb köszönetét.

Ebben a jelölésben megnyilatkozott az Önök bölcse felfogása a népképviselet tulajdonképeni tartalmáról: mert ugyanazon vezérezsme vezette Önöket, midőn a közelet napi munkájában serénykedő egyszerű napszamos nevét irták zászlójukra, a mely vezérezsme egész népképviseleti rendszerünknek is tulajdonképeni alapfogalata.

Midőn újabb törvényhozásunk, nevezetesen a 48-iki örökmenekü és beesü törvényalkotás a rendi alkotmány helyébe a népképviseleti rendszert léptette: kizárta ezzel a törvénykezdeményező s alkotó legfőbb testület, a képviselőház kebeléből az osztály érdekek uralmát. Történelmi alapon épült alkotmányunk sancezaiba bevette ugyan a kiváltságos osztályokat: főméltóságokat egyházi rendeket, hercegeket, grófkot és bárókat, de kijelölte helyüket ott, a hol a mérsékelt, conservatív elemeknek törvényhozásba való beavatkozásnak tulajdonképeni terök nyílik: a főrendi házban. (Ugy van, ugy van!)

Kinek nemesak rangja, születése, méltósága, hanem lángelméje s alkotó vágya is kiváltságos: természetes, ha szüknek találja a főrendiház ősi intézményében számára kínálkozó esekély munka-teret s vágyik a tettek, alkotások kiinduló szinterére, a képviselőházba; de a népképviselet elve kizárván az osztály uralmat: a képviselőház padjain helyhez jutó minden képviselő kell, hogy az egész magyar nép igazi képviselője, a szó igazi értelmében vett népképviselet legyen; s kiváltságának dédelgetését ama törvényhozó csarnok kapuin kívül hagyja. (Ugy van, ugy van! Közbekiáltások: Menjen a gróf a főrendiházba!)

Mert mindenekfölött első a nép; s a jó népképviselet célja nem lehet más, mint a nép érdekének, boldogulásának, megélhetésének, helyzete könnyítésének mindennél

előbbre való előmozdítása. Ki őrizte meg ezer év óta ezt a szép hazát? A nép! Ki tartja fönn verejtékes, nehéz, nagy munkájával ma is e hazát? A nép, az elnyomott, az anyit üldözött, sanyargatott szegény jó magyar nép. (Lelkes eljenzés!)

Ennek a népnek boldogságán, jólétén munkálni: ez minden igazi képviselőnek legelső és legszentebb kötelessége.

Midőn önök megtisztelő bizalma e helyre szólított, méltán néznek Önök kíváncsian, mintegy kérdő tekintettel felém: minő eszközökkel s mily irányelvek szerint gondolom én e magasatos ezélt elérhetőnek?

Igen rövid az én programom, szeretett hajdutestvémek; egy szóval egy névvel kifejezhető; az én programom: Kossuth Lajos. (Szünni nem akaró lelkes eljenzés és taps.)

Kossuth Lajos, a sirjában nyugvó ősz megváltója mi hazánknak nagy örökséget hagyott minékünk. Kettős célja van az ő korszakalkotó, évezredekre kiható apostoli működésének. Ennek a kettős ezélnak egyike a magyar államnak minden idegen befolyástól ment, teljes függetlensége. (Igaz, ugy van!)

Igen t. polgártársak! Még a legciszesebb lény a földön, még a csuszó-mászó féreg is önállóságra, függetlenségre törekszik; hiszen „a bagoly is ur a maga fészében”; „a róka is ur a maga odvában”. Csak ép az évezredek magyar nemzet lenne az, melynek nincs szüksége önállóságra?

Ha széjjel tekintünk hazánk különböző bajain, ha sorra vesszük, mi kellene nekünk, mi áll nemzeti előhaladásunk utjában? mindennek a végoka gyanánt esais nemzetünk önállóságának hiányát tapasztaljuk. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van!)

Mit hoz minékünk a közösügyes intézmény? (Közbekiáltás: Veszedelmet!) Mit eredményez, hogy Ausztriával össze vagyunk kötve? Azt eredményezi, hogy mérhetetlen terhet rak a kormány az adózó nép vállára, s nemzeti erőforrásainkat megbénítja. (Igaz, ugy van!) Nemzeti önértetünk önállóságra törekvésünk nem találhat kielégítést ezen összeköttetés keretében, látjuk mellözésünket minden vonalon és azonkívül a közösügyes intézményeknek külügynek, hadügynek mérhetetlen nöloehja nyeli az ezer meg ezer milliókat és te nép görnyedsz a teher alatt. (Egy hang a választók közül: nem bírjuk már most sem.) És minő következményekkel jár ez a mi káros összeköttetésünk? Vajon lehet-e Magyarországot ebben az állami kapcsolatban önállónak tartani akkor, a mikor a mi szeretett, mindnyájunk által hódolva tisztelt felsőes királyunkat csak alig-alig, elveto láthatjuk néha Magyarország földén. (Sajnos, fájdalom!)

En a personális unió alapján állva azt kívánom, hogy Magyarországon legalább is fél esztendő töltsön a magyar király! (Helyes! Ugy van!) De ezenkívül igen t. uraim, van nekünk egy féltett kincsünk, nemzetünknek gyémántja, nemzetünknek szive, drágasága. Budapest. Kérdezem önöktől, ha felmennék néha egyszer-máskor Budapestre és megnézik egyik-másik palotát, hányról hallották, hogy ez ezé vagy amazé a főhercege. Bécsben fényes palota sorokkal bírnak a főhercegek, amíg Budapestnek csak koldus alamizsna képen kivetelesen jut egy-két hasonló ajándék, úgy hogy mikor mihozzánk jön a főherceg, valamelyik vendégloben kell magának kovártélyt fogadnia. (Ugy van.) Nemzeti aldozat-készségünket nem méltányolják kellőképen odafenn. Ezt azon káros összeköttetésnek tulajdoníthatjuk, a mely bennünket Ausztriával összekapcsol. Ezeknek csak a personális unió alapján megteremtett nemzeti önállóság fog véget vetni. Akkor lesz magyar udvartartás, akkor visszanyeri Budapest a székhelyet megillető fényét, a melynek a nemzetre

való kihatása, nagy jelentősége elvitázhatatlan. (Eljenzés. Ugy van! Igaz! Éljen Benedek János!)

Közjogi téren egymást érik a sérelmek ezen mi káros összeköttetésünk következtében. Avagy minék tulajdonítsuk, hogy a magyar honvédség zenekara ha valamely ünnepélyt tart, mindenkor a „Gott erhalte“-t játsza? (Közbekiáltások: Szégyen! Gyalázat reánk!) Minek tulajdonítsuk azt, hogy mikor a Hentzi szobrot Budavarából elvitték, a magyar honvédséget vezényelték ki a haza megrontójának, leverőjének, a haza árulójának, gyilkosának szobrához? s oda helyezték követendő mintául fiatal honvédeink elébe? (Gyalázat!) Ezeknek a sérelmeknek, ezeknek az égető, fájó, egyre kiujuló sebeknek, melyeket hivatott történetírónk Dr. Thaly Kálmán (Lelkes eljenzés) annyira találóan esetelt, ezeknek a közjogi sérelmeknek vége-hossza nem szakad addig, míg ez a káros összeköttetés köztünk meg nem szünik! (Ugy van! Igaz! Egy hang: Istenemre mondom, hogy igaz!)

Követelni fogom tehát Magyarország függetlenségét! (Hosszan tartó lelkes eljenzés.) Követelni fogom közjogi okokból, de követelni közzgazdasági okokból is.

Az Ausztriával való összeköttetés miatt elviselhetetlen terhek roskadnak a nyakunkra. Ha a hadügyminiszter feltátja krokodilus száját, csak úgy nyeli a milliókat, mert olyan állat az a hadügyminiszter, hogy mentül többet eszik, annál éhesebb. (Tetszés es lelkes eljenzés. Ugy van!) A közösü hadsereg parádéira újabb meg újabb fegyverekkel puskákkal való kísérletezéseire újabb meg újabb milliókat kell kiadni s előbb-utóbb végkép elvérzünk, ha fel nem szabadulunk ennek a sárkány kigyónak lidérez nyomásától. És mit eselekszik a kormány, hogy kiesikarja a milliókat, hogy eleget tehessen Ausztria kívánságának?

Azt eselekszi, hogy mindig újabb meg újabb módját találja ki a magyar nép megterhelésének. (Igaz! Ugy van!) A helyett, hogy adórendszerünket viszonyunknak megfelelő módon helyesbitené. Wekerle, a velünk nem egy közjogi alapon álló, de minden esetre eszes és jóindulatu miniszter helyes irányban próbálta megoldani ezt a kérdést, átadta ezt az örökséget utódjának, Lukács László pénzügyminiszternek, de az azt könnyelmű és tékozló fiu módjára eltékozlta. Hol van az adó reform? Van-e igazság abban, hogy a latifundiumokkal bíró főpapok az óriás birtokok felett rendelkező mágnás, a kinek 1000, meg 1000 hold földje van, a maga böcségesen hajtó földje után csak olyan kules szerint fizesse az adót, mint a kisbirtokos. Annak a kisbirtokosnak a mindennapi falat kenyerére van szüksége az ő földjének művelésével, a mit abból szerezhet, annak minden garasa létfontartására szükséges. A létminimum adómentességét támogatja és követeli minden indok, a mely hangos szóval kiáltja, hogy a kisbirtokost adóval tulterhelni nem szabad! (Élénk helyeslés és eljenzés.) Vegye át a terhet az adózó szegény nép vállairól az az osztály, a melynek ugyis felesleges, böcséges nagy jövedelme van; régen megszűnt az az idő, a mikor ezredeket kellett kiállítaniok a nagybirtokosoknak a hon védelmére. Azt a nagy vagyont kell nagyobb adó alá vetni és feloldani a kisbirtokost az aránytalan adó terhes nyomása alól. (Lelkes eljenzés.)

Elképzelhetetlen a kormánynak mai kinos vergődése, amidőn ezen óriási terhek kielégítésére mindig újabb meg újabb megadóztatásokra gondol, melyek mindig csak a legszegényebb osztályt sújtják. Pl. Mit gondolt ki most is? Mindenütt fokozza a fogyasztási adók emelését; így történt Hajdu-Böszörményben is, hiszen csak most emelte fel a pénzügyminiszter 20,000 koronával a fogyasztó-

önállóságához ragaszkodik. (Lelkes eljenzés.)
Ha mi ezt a zászlót eldobjuk magunktól, el-
dob minket magától a magyarok Istene; még
hirmondója sem marad annak, hogy ez a
föld volt az, a melyet valaha a magyarok
magukénak mondtak. Pedig:

Te nekem élni kell óh hon...
Örökre mint tavasz virulni,
Óh, mert omladékidon
Reszketve fognék szétomolni!...

(Szünni nem akaró lelkes eljenzés.)

Éljen dr. Benedek János! A szónokot szá-
mosan üdvözik. (Tapsvihar.)

Sóvágó Gábor elnök: Tisztelt Urain!
Papp Elek nádudvari képviselő, szeretett vend-
égünk kíván szólni. (Halljuk! Halljuk!)
Az éljenek lecsillapulásával megszólalt

Papp Elek

Szeretett polgártársaim, kedves testve-
reim! Üdvözlétem hoztam Önökhöz a hajdu-
ság másik széléről az Önök testvéreitől. 18
éve a mióta a hajdukerület nádudvari járá-
sának képviselője vagyok. (Lelkes eljenzés.)
Nem először vagyok itt Önök közt bárha
szemtől-szembe ritkán találkozhatunk.

A mai napon lelkesedéssel jöttem ide,
hogy az előttünk levő küzdelemben kitartó
erővel vívhassák a harcot Magyarország füg-
getlensége érdekében, mert valójában nagy
szükség van a honfiai szívnek akaraterejére,
mert azt tapasztaljuk: rossz időköt élünk.
(Igaz ugy van.) A hanyatló századdal ugy
látszik a polgarok egy részéből is kihalt a
lelkesedés. (Igaz ugy van.) Hiszen ha ugy
nem volna, akkor ma ezen a térségen más-
forma színű tollakat nem lehetne látni, csak
veres tollat. Valóban vannak emberek, a kik
a magyar nemzet legszentebb jogait őseink
vérevel szerzett alkotmányunkat egyenként
alkusszák el. De hogy ez megtörténhetik —
fajdom — annak az az oka, hogy alkot-
mányosságunk fáján, meg mindig vannak két
színű csikos hernyók, kik azon rágódnak.
Hosszantartó, zajos eljenzés.) A jele, hogy
még nem vették észre, hogy mi 67 óta min-
dig színylődünk és szenvedünk, nem találták
meg az orvosságot, mint a hogy megtalálta
azt a mi lángelkű, fiatal barátunk dr. Bene-
dek János. (Lelkes eljenzés.)

Azután el mondta, hogy micsoda or-
vossággal tudná megmenteni a nemzetnek
erejét és tudná jobbra fordítani sorsát. Majd
igy folytatta: Azt kérdelem, nem szívtelenség
kell ahoz, hogy azok azt mondják, hogy de
mi mégis a régi orvossággal akarjuk fentar-
tani a beteget. Hat nem a bűnös családapa
volna az, ki a családban levő betegnek fo-
kozatos színylődése dacára mindig ugyanazt
az orvosságot adná, holott más ember más-
forma orvosságot is ajánlott. Hogy azt meg
ne kísérteni, hogy a labaról leesett beteget
visszaadja az életnek.

Épen így vagyunk mi a politikában,
azt az orvosságot akarják nekünk adni, a
melytől 67 óta folytonosan csak rosszabbul
lettünk. (Egy hang: nem vesszük be többet.)

67 óta színylődünk közös ügyes járom-
ban (gyalázat) vérünket, izzadságunkat azon
bárja rostán eresztik keresztül, a melyen ke-
resztül csurognak Ausztriának a hasát híz-
lalni. Mi szenvedünk, pusztulunk, de azért
folytonosan akadnak emberek, akadnak a
kormányrudra ferfiak, kik a kezhez ragasz-
kodnak (Közbekiáltás: husos frizek!), ragasz-
kodnak a 67-es kiegyezéshez (egy hang: meg
a husos fazékhoz!), pedig igazán mondom,
ninesen olyan polgár, a ki te érezné, hogy
napról-napra szegényebbek vagyunk, fogynak
és pusztulnak az igazi hazafiak, az igazi
munkás csaknem megsemmisül és mégis a
67-es zászló mellett vannak, a kik csoporto-
sulnak, vannak, kik a szabadság ez öt fész-
kében kormánypartí képviselői akarunk vá-
lasztani.

Hát tisztelt polgártársak, ez az orvoss-
ság nekünk nem kell. éljenek vele azok, a
kik a mérges pálinkától bódultak meg. (Ugy
van, ugy van, derűtlenség.) Egy régi hasonla-
tomat már felelevenített Benedek János
barátom (Eljenzés.) hát egy másikat mondok,
mert a felmelegített hasonlatok nem igen
jók, csak a töltött káposzta jó felmelegítve.
(Derűtlenség.)

Mindnyájan földrajzvilé emberek va-
gyunk. Tudjuk, hogy a jó szántas vetésen
kívül trágyázni is kell a földet. Vajon józan
eszű gazda-e az, ki a maga gazdálkodásába
összegyűlt trágyát a szomszédja földjére
hordja. Akkor a szomszéd földje dusan terem,
a miénk csak gyomot; mi koplalunk, ők a
hasukat töltik. Ez a helyzet Magyarország
és Ausztria között. A magyar pénzügyi
niszter, mint Ausztria adóprése, kipréseli az
utolsó filérünket is, aztán bepakolja, nagy
peccsétet üt rája, s felküldi Bécsbe.

De nemesak ez a legnagyobb bajunk,
hanem az, hogy a tőlünk beszédett adót
idegen országokba szivarogtatják. Hát tisztelt
polgártársak, ha ez igaz, akkor nem soká
oda jutunk, ahova Kelet egy gazdag országa.
Tudniillik egy keleti böles a beteg király
lanyrak azt mondta, hogy nem gyógyul meg
addig, míg egy boldog ember ingébe nem
ötözik. A szélnek minden irányába elküldték
a futárokat, hogy boldogembert keressenek.
Végre találtak egyet, de annak meg inge
nem volt. Be fog Magyarországon is követ-
kezni az, hogy a kormánypartí hirdetni fogja
milyen boldogok vagyunk, de az ingünk is
elmege a közös-ügyes manipulációkba.

Hát tisztelt polgártársak! én meg va-
gyok győződve, hogy a mit én itt elmondok
trefásan, azt mind atalézik, mert a közös
ügyes állapot valami sanyaru állapot.

Egedjek meg, hogy a közösügyet
csékély személyemhez hasonlitsam, aki olyan
forma állapotban vagyok, mint az őszi nap-
sugár, sütök, sütök, de nem melegítök. Hajam
vegyes, ősz és fekete szálak vannak benne.
Egy keleti emberrel történt, ahol a többne-
jűség meg volt engedve, hogy egy nálánál
fiatalabb, és egy öregebb felesége volt.
(Halljuk.) Mikor a fiatal asszonnyal volt vi-
szonyban, az mindig kihuzgálta a hajából az
ősz szálakat, hogy magához fiatalítsa, mikor
az öregebbel volt, az meg a fekete szálakat
huzta ki, hogy magához vénítse. Utoljára
szegény kopasz lett. (Derűtlenség.) — A mi
Ausztriával való közös ügyes házasságunkból
ránk a keleti ember szomorú sorsa vár:
Ausztria ki szívja a vérünket. (Ugy van!
Igaz!)

Én nekem meggyőződéssem, hogy ez a
partí, amely Benedek Jánosnak (Lelkes el-
jenzés) lobogóját emelte föl nem fogja el-
adni polgári becsületét, politikai meggyőző-
dését, de még árendába se fogja adni (Egy
hang: soha!), hanem szabad, független pol-
gárként Benedek Jánosra adja szavazatát,
(Eljenzés), akit semmi befolyás, megveszte-
getés, kitüntetés nem fog megpuhítani soha.
(Lelkes eljenzés.)

Épen azért felemlt fölvet hirdetem,
hogy szívem legbensőbb óhajtása, hogy
H. Böszörmény függetlenségi képviselője dr.
Benedek János lesz. Mikor tehát eltavozom
az Önök szerető köréből, emeljék fel kalap-
jaikat s tegyenek szent fogadást:

Egy istenünk, egy a lelkünk
Benedek lesz a követünk!!

(Hosszantartó lelkes eljenzés.)

Sóvágó Gábor;

Mélyen tisztelt polgártársak!

Ünnepélyünknek vége van, mielőtt
azonban ezen helyről távoznánk, legnagyobb
sajnálatomat kell kifejeznem, hogy politikai
ellenfeleinknek kicsiny csapata ünnepélyünk
előjét megakartá zavarni. Mi a független-

ségi és 48-as partí ezt a kölcset visszaadni
nem fogjuk, hogyha az ő jelöltjük eljön,
hogy programbeszédét megtartsa, mert
ismerjük a politikai hitvallás első törvényét,
ami azt mondja: mindenkinek politikai
meggyőződését tisztelni kell.

Mi st pedig megköszönöm dr. Thaly
Kálmán képviselő urnak (Eljenzés), meg-
köszönöm Benedek János barátomnak, a mi
jelöltünknek, (Eljenzés) és Papp Elek kép-
viselő urnak, (Eljenzés) azon szép és haza-
fias beszédeiket, amelyeket itt tartottak, fo-
gadják érte szívemből jövő hálás köszö-
netemet és elismerésemet. És most az ünne-
pélyt bezárom, azzal a jókívánsággal, hogy
éljen a független Magyarország! (Viharos
eljenzés.) Éljen annak lelkes vezére Kossuth
Ferencz (Lelkes eljenzés), éljen a független-
ségi partí méltó alelnöke dr. Thaly Kálmán,
éljen Papp Elek és Benedek János. (Hosz-
szantartó lelkes eljenzés) és végül éljen
Hajdu Böszörmény független polgarsága. —
(Felkiáltások: éljen Kossuth Ferencz, éljen
dr. Benedek János, éljen Thaly Kálmán, éljen
Papp Elek!)

Butorok

saját gyártmány, solid kivitelben, a
legegyszerűbbtől a legfinomabbig min-
denféle styben, legelőnyösebben be-
szerezhető

Lamberger és Társa

butorgyárosoknál

Üzlethelyiség: Debreczen. Gyárhelyiség:
Piacz-u. 71. Szalka-u. 5.

Gyárunkban mindennemű

butorok

megrendelésre rajz és tervek szerint
elfogadtatnak.

Gyors és pontos kiszolgálát biztosítatik.

20 kr.

egy kiló finom

csemege szőlő

3—4 kilós kosarakban

Szabó Lajos fiai cégénél.

Debreczen, Tisza palota.

Miután a hegyaljai szőlők is, bő szü-
retet ígérnek,

KICSINKÓ ANTAL,

ottani nagy bortermelő elhatározta, hogy
régebbi

asszu és szomorodni borait

a debreczeni piacon forgalomba hozza.

Kinek tehát igazán jó és valódi szo-
morodni és tokaji asszura szüksége van,
forduljon

Kontsek Géza

fűszer- és borkereskedőhöz

Kossuth-utca.